

PRATEZ TANA A'ZOLARINING SAMARADORLIGI.

Norboyeva Shahlo Shuxratovna

Karimov Bobir Ruziboyevich

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi

Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya: Tibbiyotda protez (yunoncha prosthesis, “kengaytirish, qo‘llash, biriktirish”) - bu yo‘qolgan yoki yo‘qolgan tana a‘zosi o‘rniga qo‘llaniladigan asbob bo‘lib, shikastlanish, dard yoki ichki sharoitlar tufayli yo‘qolishi mumkin. Protez amputatsiyani qayta tiklash asosan protezist, jarroh va fizioterapevt va kasbiy terapevt kabi fanlararo mutaxassislar guruhi tomonidan tartibga solinadi. Ushbu maqola orqali bugungi kunda tana a‘zolarini yuqotgan insonlar uchun samarali qo‘llanilin kelayotgan pratezlar haqida.

Abstract: In medicine, a prosthesis (from the Greek prosthesis, "to extend, apply, attach") is a device used to replace a missing or missing body part, which may be lost due to injury, disease, or internal conditions. Prosthetic amputation reconstruction is mainly managed by an interdisciplinary team of specialists, such as a prosthetist, surgeon, and physiotherapist and occupational therapist. This article will discuss the prostheses that are currently being used effectively for people who have lost body parts.

Аннотация: В медицине протез (греч. prosthesis — «расширение, применение, прикрепление») — устройство, используемое для замены отсутствующей или отсутствующей части тела, которая может быть утрачена из-за травмы, боли или внутренних состояний. Реабилитация после протезной ампутации в основном осуществляется междисциплинарной командой специалистов, таких как протезисты, хирурги, физиотерапевты и эрготерапевты. Эта статья о протезах, которые сегодня эффективно используются для людей, потерявших части тела.

Kalit so‘zlar: pratez, ekzoskelet, transradial pratez

Key words: prosthesis, exoskeleton, transradial prosthesis

Ключевые слова: протез, экзоскелет, трансрадиальный протез.

Protezlar bemorning tashqi ko'rinishi va utilitar ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda belgilanishi va to'planishi kerak. Masalan, bemorga transradial protez kerak bo'lishi mumkin va estetik funktsional qurilmalar, miyoelektrik, tana tomonidan boshqariladigan yoki faol harakatlanuvchi qurilmalar o'rtasida tanlov qilish kerak. Bemorning kelajakdagi maqsadlari va amaliy qobiliyatlari ularga kamida bitta qurilmani tanlash imkonini berishi mumkin. Boshsuyagi-fasial protezlarga intraoral va qo'shimcha og'iz protezlari kiritilmoqda.

Bir nechta toifadagi tashqi tibbiy asboblarni tananing samarali ishlamaydigan qismlarini qo'llab-quvvatlash yoki almashtirish uchun ishlatiladi. Umumiy ma'noda, protezlar funktsiyani almashtiradi, ortopedlar qo'llab-quvvatlaydigan funktsiyani va ekzoskeletlar funktsiyani qo'llab-quvvatlashi yoki kuchaytirishi mumkin. Odamlar va taqiladigan tibbiy asboblarni o'rtasidagi interfeys qurilmalarning uzoq muddatli yaroqliligi uchun muhim va asosiy anatomik tuzilmalarning shikastlanish xavfini minimallashtirishi va qulaylikni maksimal darajada oshirishi kerak. Noqulay yoki noto'g'ri mos keladigan qurilma keyingi tibbiy asoratlarni keltirib chiqaradi yoki tabiiy yuklanish usullarini o'zgartiradi, bu esa o'z navbatida qurilmaga muvofiqlikni cheklashi va boshqa uzoq muddatli sog'liq muammolarini keltirib chiqarishi mumkin. Protezlash, ortopediya va ekzoskeletni tadqiq qilish va qo'llash sohalarida odatda bir-biridan farq qilsa-da, interfeyslarning mexanik holati o'xshashdir, shuning uchun o'xshash klinik ta'sir ko'rsatadi.

Ko'pchilik protezni tananing tashqi, olinadigan qismi deb o'ylaydi, masalan:

- Qo'l, oyoq, qo'l, oyoq, barmoq yoki oyoq barmog'i kabi protez a'zolar yoki qo'shimchalar.

- Ko'z protezi (protez ko'z yoki shisha ko'z).
- Siz sutyen kiygan ko'krak yoki ko'krak protezlari.
- Tasma bilan biriktiradigan jinsiy olatni protezi.
- Ichaklaringizning bir qismini almashtiradigan kolostomiya qoplari va yonbosh qoplari.

- Tish protezlari (soxta tishlar).

Ammo protezlar shuningdek, ichki almashtirish qismlari va asboblarni o'z ichiga oladi, masalan:

- Sun'iy bachadon bo'yni diski yoki sonni almashtirish kabi suyak va bo'g'imlarni almashtirish.
- Mexanik yurak qopqog'ini almashtirish yoki to'liq sun'iy yurak.

- Olib tashlangandan so'ng (laringektomiya) elektron ovoz qutisi (halqum).
- Ko'krak implantlari, moyak implantlari va jinsiy olatni implantlari.
- Yo'qolgan tishlarni almashtiradigan tish ko'prigi.
- Ko'z linzalarini almashtiradigan ko'z ichi linzalari (IOL).

Kimga protez yordam berishi mumkin?

Agar siz tana a'zolarisiz tug'ilgan bo'lsangiz yoki jarohat yoki kasallik tufayli uni yo'qotib qo'ygan bo'lsangiz, protezdan foyda olishingiz mumkin. Ba'zida tananing ichki qismi yaxshi ishlashni to'xtatadi va protez uni transplantatsiya bilan bir qatorda yoki undan ham yaxshiroq almashtirishi mumkin. Sizga protez kerak bo'lishi yoki xohlashingizning ba'zi sabablari quyidagilardan iborat:

- Rekonstruktiv operatsiyani talab qiladigan travmatik shikastlanish.
- Tananing bir qismini olib tashlashni talab qiladigan saraton (yoki saraton xavfi).
- Shikastlanish yoki kasallik tufayli oyoq-qo'llarning yo'qolishi (amputatsiya).
- Tug'ma (tug'ilishda mavjud) nuqsonlar.
- Artrit yoki katarakt kabi tana a'zolarining uzoq muddatli eskirishi.
- Tana qismidagi surunkali kasallik, masalan, yurak qopqog'i kasalligi yoki yallig'lanishli ichak kasalligi (IBD).

- Xatarlar/foydalar

Protez qanday foyda keltirishi mumkin?

Ba'zi protezlar asosan kosmetikdir. Ular sezilarli darajada etishmayotgan qismlarni almashtiradilar, shuning uchun siz atrofingizdagilarga ko'proq o'xshaysiz. Boshqa protezlar sizning etishmayotgan yoki noto'g'ri ishlaydigan qismlaringizning funksiyalarini almashtira oladigan mexanik funksiyalarga ega. Ular sizning kundalik hayotingizga ko'proq qulaylik va o'zini o'zi ta'minlashi mumkin.

Protez sizga yordam berishi mumkin:

- Gapiring.
- Qarang.
- Chaynash.
- Birgalikda egilish.
- Yurish, yugurish yoki sport bilan shug'ullanish.
- Ob'ektlarni ushlang, ushlab turing yoki boshqaring.
- Maishiy texnika, kompyuter yoki mashinani boshqaring.
- Atrofingizdagilarga ko'proq o'xshab ko'ring va ko'proq ijtimoiy ishonchga ega bo'ling.

Protezning mumkin bo'lgan xavflari yoki salbiy tomonlari qanday?

Protezga moslashish unchalik katta bo'lmagan ish emas - buning uchun vaqt va kuch kerak bo'ladi, xarajatlarni hisobga olmaganda. Aksariyat protezlarning ishlash muddati cheklanganligi sababli, bu jarayonni bir necha marta o'tkazishingiz kerak

bo'lishi mumkin. Ba'zi odamlar o'zlarining sharoitlari va maqsadlariga qarab, bularning barchasidan boshqalarga qaraganda kamroq foyda olishlari mumkin.

Protez olishning mumkin bo'lgan xavflari yoki salbiy tomonlari quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

- Jarrohlik va ichki protezni tiklashning umumiy xavfi.
- Jismoniy va kasbiy terapiyani o'z ichiga olishi mumkin bo'lgan keng qamrovli reabilitatsiya davri.
- Butun umr bo'yi texnik xizmat ko'rsatish, shu jumladan o'sadigan qismlarni qayta o'rnatish va sozlash.
- Vaqt o'tishi bilan almashtirilishi kerak bo'lgan protezning ishlash muddati cheklangan.
- Implantning bo'shashishi yoki joyidan ko'chishi kabi asoratlar.
- Teri yaralari va qulaylik muammolari kabi tashqi protez asoratlari.
- Muayyan ichki protezlar bilan yashash paytida ma'lum dori-darmonlarni qabul qilish zarurati.
- Protezga qaramasdan, cheklangan sog'liq yoki harakatchanlik nuqtai nazari.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak ; Agar siz protez haqida o'ylayotgan bo'lsangiz, sizda juda ko'p o'ylash kerak bo'ladi va buning uchun ko'p vaqtingiz bo'lmasligi mumkin. Bu juda og'ir tuyulishi mumkin, ayniqsa qoziqlar juda yuqori bo'lsa. Ba'zi protez turlarini tanlash uchun ko'plab imkoniyatlar mavjud. Sizda muqobil davolash usullari ham bo'lishi mumkin.

Ayni paytda bu manzarani yaxshi biladigan protezlar bilan yashovchi g'amxo'rlar va boshqalar hamjamiyatini eslashga yordam beradi. Bir oz vaqtingizni Internetda kezing va yaqinlaringiz bilan muhim tafsilotlarni muhokama qiling. Ushbu tafsilotlar aniqroq bo'lganda, sizning ustuvorliklaringiz va ehtiyojlaringiz ham aniq bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. Amerika saraton jamiyati. Protezlar (<https://www.cancer.org/cancer/managing-cancer/side-effects/prostheses.html>). 2/1/2020 yangilangan. 2024-05-10 dan foydalanilgan.
2. Amputatsiyalar koalitsiyasi (AQSh). Yangi amputatsiya uchun tez-tez beriladigan protezlar (<https://www.amputee-coalition.org/resources/prosthetic-faqs-for-the-new-amputee/>). Yangilangan 1/2021. 2024-05-10 dan foydalanilgan.
3. Britannica entsiklopediyasi. Protez (<https://www.britannica.com/science/prosthesis>). Yangilangan 2/11/2024. 2024-05-10 dan foydalanilgan.